

[Ehba Strange.]

gerne tage de ord i mig igen, for hvis vi skulle forhindre det i at blive udvalgsbehandlet, skulle det efter min mening være ifølge en enstemmig indstilling. Der er ingen grund til, at vi i øvrigt diskuterer her i salen, hvorvidt et forslag skal udvalgsbehandles eller ej, selvfølgelig skal det det, det er vores almindelige politik, og kun hvis vi havde været enige om det, ville jeg have opretholdt mit forslag.

Nu hvor ministeren oven i købet har lovet os et lovforslag i næste samling, vil vi få rig lejlighed til dér grundigt at drøfte socialforskningsinstitutets fremtidige virksomhed og ledelse, sammensætning, forskningsopgaver osv., så jeg trækker mit forslag tilbage og håber i stedet, at vi kan få en meget hurtig udvalgsbehandling, da vi jo har store og betydningsfulde opgaver at tage os af i socialudvalget i øvrigt.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil bare fortælle hr. Dohrmann, at bl. a. giver socialforskningsinstituttet sig af med at udsperge repræsentative udsnit af befolkningen om, hvordan de gerne ville indrette sig med deres små børn, med deres arbejdsplads osv. Det hører vel til kendetegnene ved et liberalt samfund, at man interesserer sig en lille bitte smule for, hvordan folk egentlig gerne ville indrette sig.

Ordføreren for forslagsstillerne (Dohrmann) (FP):

Det er da ganske klart, at når man går rundt og spørger folk om både det ene og det andet, er der også ind imellem noget fornuftigt, men jeg kan da fortælle hr. Bertel Haarder, at man også går og spørger de gamle og de overvægtige i Odense, om de har besvær med at klippe deres tånegle.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forbedret og ensartet folkepension) [af Jørgen Junior m.fl.]. (Lovforslag nr 132. Fremsat 17/12 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det forslag om ændring af folkepensionsloven, som medlemmer af fremskridtspartiet her har fremsat, indeholder to hovedpunkter, nemlig et forslag om et indregne pensionstillægget i grundbeløbet og udbetale dette med samme beløb til enlige og samgifte og et forslag om at afskaffe hustru- og ægteskabstillæggene. Fremskridtspartiet har valgt at kalde lovforslaget „forbedret og ensartet folkepension“.

For at tage det sidste først vil jeg da gerne indrømme, at det nok kan kaldes ensartet at udbetale det samme beløb til alle pensionister over 67 år. Om det så også er rimeligt, når man vil anvende knap 1½ mia kr. til pensionsforhøjelser, fuldstændig at sidestille to samgifte pensionister med to enlige med hver sin husholdning, stiller jeg mig mere tvivlende over for.

Regeringen er opmærksom på, at pensionistægteparers disponible pension, dvs. det beløb, der er til rådighed, når skatten er trukket, er blevet relativt dårligere set i forhold til den enliges disponible beløb. Derfor har regeringen også ved lovforslagene om pensionernes fritagelse for beskatning samtidig foreslået at forhøje pensionen til pensionistægtepar, således at ægtepar får 1½ gang så stort et beløb til rådighed som enlige. Jeg mener, at vi, når vi forhøjer pensionerne, i første omgang må søge at opnå et bedre forhold her.

Med hensyn til fremskridtspartiets andet hovedpunkt, den forbedrede pension, vil jeg gerne sige, at også jeg og regeringen naturligvis stræber imod så tilfredsstillende økonomiske vilkår for vore pensionister som muligt. Jeg er imidlertid ikke i den situation, at jeg sidder i, jeg havde nær sagt uansvarlig opposition, hvor jeg kan stille et særdeles udgiftkrævende forslag uden i øvrigt at bekymre mig om, hvor pengene skal komme fra. Derfor må jeg også sige, at der ud fra en realistisk bedømmelse ikke i den

[Socialministeren.]

nuværende økonomiske situation er baggrund for at foreslå merudgifter af den størrelsesorden, der her er tale om.

Men regeringen er fuldt ud opmærksom på udviklingen i de sociale pensioner sammenholdt med den almindelige pris- og lønudvikling, siden pensionerne sidst blev reguleret i 1973. En såkaldt velstandsregulering af pensionerne er der allerede taget højde for i finanslovsforslagets pris- og lønreserve, og forslag herom vil under alle omstændigheder blive fremsat.

Spørgsmålet om en forhøjelse af pensionerne herudover indgår i regeringens videre drøftelser med partierne bag septemberforliget. Det forbavser mig imidlertid ikke efter de erfaringer, vi hidtil har gjort med fremskridtspartiet, at man samtidig med et krav om massive besparelser møder op med dette lovforslag.

Skal jeg vende mig til de enkelte bestanddele i lovforslaget, synes jeg, det falder i øjnene, at pensionister med endog meget store ekstraintægter for fremtiden skal have pensionen udbetalt ubeskåret. Forslaget om at indregne pensionstillægget i grundbeløbet vil således udelukkende være til fordel for de mere velstillede pensionister, som efter de gældende regler er afskåret fra at få pensionstillæg på grund af for høje indtægter. Det er ikke på dette punkt, vi trænger til forbedringer.

Med hensyn til de små selvpensionister, som fremskridtspartiet henviser til, sker der jo som følge af regeringens lovinitiativ i sidste samling en forbedring for disse pr. 1. oktober 1976, idet de fradragfri beløb, der anvendes ved beregningen af pensionstillægget, fordobles fra denne dato. Derved skulle de, der blot har en lille pension eller understøttelse ved siden af folkepensionen, undgå at få beskåret denne. Det gælder således personer med en mindre understøttelse fra arbejdsgiveren eller fagforeningen, ATP-pensionister og personer, der har sparet op til en beskeden pension.

For så vidt angår forslaget om at afskaffe hustru- og ægteskabstillæggene bemærker jeg mig, at fremskridtspartiet forestiller sig, at de problemer, der opstår herved, må løses via de personlige tillæg. Dette er, så vidt jeg husker, ikke helt i overensstemmelse med

fremskridtspartiets tidligere holdning, i hvert fald mindes jeg ord som „socialkontorsakrobatik“ i forbindelse med de skønmæssige ydelser. Jeg finder her anledning til at minde om, at hustrutillægget træder i stedet for den ret til pension, der tidligere tilkom gifte kvinder mellem 62 og 67 år. Fremskridtspartiets forslag vil altså indebære, at den alder, der rent faktisk gælder for gifte kvinders ret til at få en pensionslignende ydelse fra staten, forhøjes fra 62 til 67 år. Ophæves hustrutillægsordningen som foreslået med omgående virkning, betyder det, at et ægtepar, hvor manden er pensionist og hustruen står umiddelbart for at fylde 62 år, pludselig vil have en meget mindre pension til rådighed, end de havde regnet med.

Jeg tror i øvrigt, at det specielt inden for pensionsområdet er meget vigtigt, at der ikke uden varsel gennemføres store og dybtgående ændringer, der fjerner grundlaget for de dispositioner, befolkningen økonomisk og på anden vis har truffet med henblik på pensionisttilværelsen.

Den samme indvending kan anføres mod nu at afskaffe den netop indførte ventetillægsordning. Om dette vil jeg i øvrigt sige, at jeg slet ikke forstår fremskridtspartiets argument om, at denne ordning er til skade for de mest udslidte og økonomisk svagest funderede i samfundet. Ventetillægsordningen medfører jo ikke merudgifter for staten, og de dårligst stillede pensionister får derfor ikke mindre i pension på grund af denne ordning. Derimod tilskynder ordningen dem, der har lyst og mulighed herfor, til at fortsætte i erhvervsarbejde nogen tid ud over den almindelige pensionsalder, og denne fleksibilitet kan vist ikke siges at være udtryk for en umoralsk fristelse for ældre mennesker, som det siges i lovforslagets bemærkninger.

Alt i alt må jeg sige, at der måske nok er tale om en forbedret pension til nogle, men at der til gengæld også er tale om en meget dårligere stilling for andre grupper. De, der stilles bedre ved lovforslaget, er i vidt omfang de i forvejen bedst stillede pensionister, og det finder regeringen ikke kan være en rimelig fremgangsmåde, når der skal ske forbedringer. Regeringen kan derfor ikke anbefale lovforslagets gennemførelse.

Albertsen (S):

Det vil nok ikke overraske forslagsstillerne, hvis jeg udtaler betydelig skepsis over for lovforslaget, som vi har liggende her på bordet. Jeg har dog en enkelt venlig bemærkning, jeg gerne vil starte med at gøre, idet man i kommentarerne til lovforslaget peger på de andre forslag, man har fremsat de foregående år. Det skal erkendes, at de værste tidsler er fjernet, dem, der ville have bidraget til, at vi var kommet i konflikt med De europæiske Fællesskaber, og at vi havde taget afstand fra samarbejdet inden for Nordisk Råd, dem, der ville have medført en merudgift på over 100 mill. kr. i øget administration, fordi man dengang foreslog, at pensionen skulle udbetales ugentligt. Forslaget her bringer heller ikke direkte de store forringelser for ret store grupper inden for pensionisterne. Det har man lært af diskussionen. Det kan jo være, at man en skønne dag lærer endnu mere, og at vi efterhånden kan få lidt klaring på tingene på en sådan måde, at der også er mulighed for at få en fornuftig og rimelig debat.

Forslaget her, som altså koster 1.400 mill. kr., skal ses i lyset af, at det samme parti, som fremsætter dette lovforslag, er modstander af boligsikringen, hvor halvdelen af midlerne bliver anvendt til pensionister, at man har foreslået besparelser på hjemmehjælpsordningen, og at man vil forringe hele omsorgslovgivningen, derunder plejehjemsophold. Hvis man så bare sagde, at med de resterende midler, når man lægger disse tal sammen og trækker nogle fra, som man altså skal med al rimelighed, vil man komme dem, der er værst stillet, mest i møde, men dette er jo lavet efter lige den modsatte recept, for så vidt jeg kan vurdere disse tal, vil forslaget ikke betyde reelle fremskridt for de dårligst stillede pensionister: de pensionister, som får det fulde pensionstillæg, de vil ikke få mere efter forslaget, og der vil endog være tale om et direkte minus for det ægtepar, hvor kvinden er mellem 62 og 67 år og manden er 67 år. For dem vil der være tale om et klart tilbageskridt. For førtidspensionisterne og for enkepensionisterne vil der ligeledes være tale om tilbageskridt.

Ja men hvem er det så, der skal have de mange penge? Det er bl. a. de pensionister, der har supplerende indtægter ved siden af,

som efter dette skal have fuldt pensionstillæg. Det er de pensionister, der har fuld erhvervsindtægt ved siden af, som nu efter forslaget her skal have det fulde pensionstillæg. Det er sandelig at solde med pengene til nogle grupper i samfundet på et tidspunkt, hvor solderi ikke ligefrem er det, man er mest oplagt til; og det parti, der gør sig til talsmand for dette, har bestemt også brugt helt andre toner, når de har talt om disse ting.

Jeg kan ganske give tilslutning til det, socialministeren har sagt med hensyn til ønsket om en reform, og det er regeringen også opmærksom på. Derfor er pensionsreformkommissionen sat i arbejde, og der kommer et forslag i næste folketingssamling herom. Der er et forslag på vej om velstandsregulering af pensionerne fra 1. april, og der er fra regeringens side netop peget på, at man skal afskaffe beskatning af pensioner og transbestemte ydelser. I modsætning til det forslag, vi drøfter her i dag, ligger der konstruktive planer, som indebærer reelle fremskridt for dem af pensionisterne, der har brug for en håndsregning, og det kan jeg i høj grad give udtryk for at mange har. Jeg kan afvise lovforslaget, men det er klart, at vi må drøfte det videre og detaljere gennemgå det under vort arbejde i socialudvalget.

Peter Holst (V):

I begrundelsen for lovforslaget nævnes, at det er fremskridtspartiets hovedsigte at gøre vor folkepension så god, som statsfinanserne overhovedet tillader. Jeg kan hilse og sige, at så langt er vi også med. Det er præcis vores syn på den sag, men vi har lige i øjeblikket den opfattelse, at netop nu tåler de nævnte finanser ikke den kæmpeudpumpning. Selve tallet er nævnt, i procent bliver det rundt 15 pct., og det er årsagen til, at vi må sige, at det forslag kan vi ikke medvirke til at lade nyde fremme.

Vi kunne så spare os at beskæftige os med de enkelte dele, men der er dog et lille punkt, jeg godt vil dvæle et øjeblik ved.

Vi mener, at det er en fejlagtig og over for pensionisterne urimelig retningslinje at lægge, når man siger, at 2 er det dobbelte af 1. Det er aritmetisk ikke ukorrekt, men udgifterne i en enkelt pensionists hjem er nok belastet med nogle af de generalomkostning-

[Peter Holst.]

ger, der i virkeligheden er ens, hvad enten husstanden består af 1 eller af 2. Det vil bl. a. også medføre, at hvor to samlevende pensionister har fået begge deres ensartede pensioner og den ene falder fra, står den tilbagelevende i virkeligheden over for et økonomisk jordskælv, som der ikke i lovforslaget er nogen brugsanvisning på hvordan den pågældende skal søge at afhjælpe. Endelig fortælles det — jeg tror, det er i lovforslagets pkt. 9 — at da man lige har foreslået, at nogle tillæg, som i øjeblikket gives efter objektive og let genkendelige kriterier, falder bort, så skal man nu forhøje nye tillæg, som er skønsmæssige, og når det forklares med, at nu skal det være let og overskueligt og rimeligt i enhver henseende, så vil man nok sige, at det stemmer ikke med fremskridtspartiets hidtidige vurdering af, hvor rimeligt skønsmæssige tillæg forvaltes.

Under ét: vi kan tilsige vor modstand mod lovforslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Da vores partis ordfører, hr. Gunner Baunsgaard, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne henvise til, hvad det radikale venstre sagde, da et lignende lovforslag blev behandlet i Folketingsmødet 1974-75 — det står i Folketingsstidende, 2. samling, sp. 2983 — og konklusionen af dette var, at vi afviste lovforslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det konservative folkeparti er tilhænger af og vil meget, meget gerne arbejde for forbedrede vilkår for vore pensionister, også når det gælder det rent økonomiske. Men vi er også til gengæld så realistiske, at vi ikke med landets nuværende økonomiske situation in mente kan tilgodese en enkelt befolkningsgruppe med en så klækkelig forhøjelse, som fremskridtspartiet her foreslår.

I bemærkningerne til lovforslaget anføres det da også, at dette forslag er udformet ud fra forudsætningen om, at pensionerne fritages for beskatning, således som socialministeren har fremsat et forslag om, som allerede er under behandling her i tinget. Allerede dette forslag vil, såfremt det gennemføres, give pensionisterne en større realindkomst, og samtidig vil det give mindre ad-

ministration i den offentlige sektor, hvilket det konservative folkeparti er tilhænger af.

At fremskridtspartiet har fremsat dette lovforslag, skal ikke bebrejdes dem, det er jo indeholdt i deres program, men realiteterne er dog, at det kræver en merudgift på 1.400 mill. kr. årlig udregnet oven i købet på april 1975-niveau. Hvor vil fremskridtspartiet egentlig skaffe de mange penge fra? Har man tænkt på de konsekvenser, det vil medføre for hele lavtlønsgruppen, som selv ved fuld arbejdsindsats ikke tilnærmelsesvis vil have så stor en disponibel indkomst, som det her er foreslået for pensionisterne?

De enkelte punkter i lovforslaget vil jeg ikke komme nærmere ind på her. Der vil blive rigelig tid til at diskutere det under det kommende udvalgsarbejde, som det konservative folkeparti vil følge med interesse, men indtil videre vil vi forbeholde os vor stilling til lovforslaget.

Ebba Strange (SF):

Der er et par grupper mennesker her i samfundet, som altid er sikre på, at et enigt folketingsråd står og taler om alt det gode, det vil gøre for dem. Den sidste gruppe, vi drøftede, var de åndssvage. Nu er vi altså nået til folkepensionisterne, og der er ingen ende på velgørenheden, i hvert fald så længe det drejer sig om ord.

Det er hændt, at socialistisk folkeparti har fremsat udgiftkrævende forslag i dette ting. Hver gang vi har gjort det, har man fra fremskridtspartiets side spurgt: hvor vil I skaffe pengene fra? Nu vil jeg gerne spørge: hvem er det, der skal betale denne klækkelige forhøjelse til folkepensionisterne, som fremskridtspartiet her foreslår?

Så vil jeg gerne sige, at fremskridtspartiet er jo blevet dygtigere og smartere. Dette forslag er mere nuanceret end dem, vi plejer at få fra fremskridtspartiets side, når det handler om folkepension. Der er også en enkelt ting i det, som jeg kan være enig med fremskridtspartiet i, og det vil jeg da lige nævne, nemlig spørgsmålet om ventetidstillæggene. Som det vil være tinget bekendt, er vi også fra socialistisk folkepartis side gået imod ventetidstillæggene. Vi mener, at de mennesker, der har størst gavn af ventetidstillæggene, sådan som fremskridtspartiet også påpeger det, er de mennesker, der har

[Ebba Strange.]

haft det mindst anstrengende, det letteste og det bedst betalte arbejde, og de får altså ydermere den fordel, at de får en noget højere pension, den dag de går på pension, fordi de har opsparet ventetidstillæggene. Det er et af de steder, hvor vi er enige, men så holder enigheden også stort set op, altså bortset fra den helt generelle enighed, som vi alle sammen her kan stå og udtrykke. Vi ved alle sammen, at pensionistægteparrene får for lidt, og vi ønsker alle sammen at give pensionistægteparrene noget mere, men diskussionen kommer hele tiden, når vi skal til at finde ud af, hvor vi skal skaffe de penge fra.

Vi vil fra socialistisk folkepartis side meget gerne deltage i en helt seriøs og alvorlig drøftelse om, hvordan vi kan give specielt pensionistægteparrene noget mere, og jeg vil godt på mit partis vegne sige, at et af de steder, hvor vi godt kunne tænke os at tage noget fra, er de højtlynnede pensionistgrupper. Vi har aldrig været store tilhængere af den fulde folkepension til alle, fordi vi er klar over, at der er meget store indkomstforskelle også i pensionistgrupperne, og derfor vender vi os meget stærkt mod det, der først og fremmest ligger i fremskridtspartiets forslag, nemlig at alle over 67 år skal have ikke bare den fulde folkepension, som de får i dag, men den fulde folkepension plus pensionstillægget. Det vil sige, at man bruger en hel masse penge til at give nogle mennesker, der i forvejen har endnu mere, i stedet for at tage den samme sum penge og give den til dem, der virkelig trænger. Hvis det var pensionstillæggene, man ville forhøje, havde vi været til at tale med.

Vi kan heller ikke i den nuværende situation være med til at sløjfe hverken hustrueller ægteskabstillægget. Vi har også været kritiske over for bistandsloven, bl. a. på grund af nogen usikkerhed over for de skønsmæssige ydelser. Her er altså et sted, hvor vi har nogle faste ydelser til nogle bestemte grupper mennesker, og vi er ikke indstillet på at sløjfe dem. Vi har tidligere talt for en generel nedsættelse af pensionsalderen til 62 år, og så er det klart, at situationen ville se anderledes ud. Men sådan som situationen ser ud i dag, er der kvindegrupper her, der har brug for den ydelse, de kan få fra 62 års

alderen, og derfor er vi ikke tilhængere af at sløjfe den.

Alt i alt vil vi til hver en tid gerne drøfte, hvordan vi kan forbedre pensionisternes kår, især de pensionister, der er dårligst stillet, og det vil vi også gøre i forbindelse med dette lovforslag. Men sådan som det ser ud fra fremskridtspartiets side, kan vi ikke støtte det, kun et enkelt punkt af det som sagt.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg kan tilslutte mig meget af det, den foregående taler sagde, for hvem i dette folketing vil ikke gerne medvirke til at give så gode kår for pensionister som overhovedet muligt?

Jeg tror, alle erkender, at efter et langt livs arbejde må vi tilgodese de ældste af vore medborgere på den bedste måde. Jeg tror ikke, vi skal mistænke hinanden for, at det ikke er vores dybeste hensigt med de forslag, vi stiller. Vi vil da også i kristeligt folkeparti gerne se på det lovforslag, fremskridtspartiet har fremsat ud fra den intention, vi mener ligger bag det, selv om vi ikke kan være enig i, at det er et godt forslag, at det virkelig løser de problemer, der findes. Det gør det nemlig ikke, hvis man vil stille alle lige, fordi alle har forskellige kår, og jeg kan også henvise til, hvad vi sagde sidst, vi havde et lignende forslag til behandling: man kan ikke stille pensionister op og sige, at vi skal behandle alle ens.

Vi kan heller ikke se, at man skal fjerne hustrutillægget, for så måtte pengene jo alligevel komme ind på en anden måde.

Vi håber og forventer, at vi med alle de forskellige forslag, der ligger til behandling, også om bedre skatteforhold for pensionister, får dem op på højde med den fremgang, vi andre har haft. Nogle af de intentioner må vi arbejde efter, og vi vil i udvalget med de forslag, der ligger, arbejde for, at vi sammen herinde kan få en så retfærdig løsning på problemet som overhovedet muligt, men vi er klar over, at vi ikke bare kan fremsætte forslag og så overlade til andre at finde pengene.

Tove Jørgensen (DKP):

DKP kan ikke gå ind for forslaget om ændring af lov om folkepension, som her

[Tove Jørgensen.]

er fremsat af fremskridtspartiet. Som allerede fremhævet i vores forslag om nedsættelse af pensionsalderen og en forhøjelse af pensionerne med ca. 10 pct. mener DKP, at den fulde folkepension til alle uanset indtægt er asocial. Målsætningen for os er, at pensionen skal dække et normalt behov, og ved et normalt behov forstår vi, at den skal være, så den svarer til $\frac{2}{3}$ af landsgennemsnittet inden for handel, håndværk og industri. Vi mener ikke, der skal ydes fuld folkepension til velhavere.

Vi har endvidere tidligere fremhævet, at Danmark i forhold til de øvrige lande i såvel Vest- som Østeuropa har en meget høj pensionsalder, hvorfor det for en stor del er den hårdest arbejdende befolkning, som må have invalide- eller førtidspension. Vi kan derfor ikke gå ind for fremskridtspartiets fastholdelse af 67 års grænsen. I bemærkningerne til vores forslag af 8. september 1975, der sigtede på en hurtig nedsættelse af pensionsalderen med 2 år, fremhævede vi det konstruktive i en sådan nedsættelse netop nu i en periode med lavkonjunktur.

Senest har vi ved lovforslaget den 29. oktober 1975 om 10 pct. forhøjelse af ydelser til folke-, invalide- og enkepensionister gjort opmærksom på, at pensionerne til såvel enlige som ægtepar udgør det udregnede eksistensminimum, der går igennem hele den sociale lovgivning. Vores ordfører, fru Hanne Reintoft, fremhævede ved første behandling af dette forslag, at det var en assistance her og nu, der var brug for, og ikke de smukke ord, der også ved den lejlighed faldt om pensionisterne.

I fremskridtspartiets lovforslag om den såkaldt forbedrede og ensartede folkepension er pensionen nok ensartet, men forbedringen kommer kun dem til gode, der i forvejen har indtægter ud over pensionen — det er også det, socialministeren fremhævede — mens de 60 pct. af vore pensionister, der kun har deres pension at leve af, fortsat skal eksistere på et eksistensminimum. Samtidig går man i realiteten ind for en skønsommæssig og dermed vilkårlig ydelse i de trangssituationer, der uvægerlig vil opstå for mange pensionister.

Den forøgelse af rådighedsbeløbet, som man foreslår, forekommer illusorisk, da rådighedsbeløbet bortfalder med bistandslo-

vens indførelse. Denne er i forvejen underbudgetteret og vil ikke kunne afhjælpe pensionisternes øjeblikkelige vanskeligheder, som består i disse alt for lave generelle ydelser.

DKP mener, at det er mere nødvendigt med højere generelle tillæg til de dårligst stillede pensionister, nemlig dem uden anden indtægt end pensionen, ligesom vi, som fru Ebba Strange også fremhævede, i stedet for ventetillægget gerne så, at de, der på grund af et slidsomt liv må forlade arbejdsmarkedet og gå på førtidspension, fik bevilget særlige tillæg. De hører som regel til de grupper i samfundet, der hele deres liv har måttet leve af en sulteløn. Skulle vi så ikke unde dem en smule kompensation på deres gamle dage? Jeg vil understrege, at det først og fremmest er de her nævnte grupper, der har behov for en forhøjelse. Dette er betinget af, at der i folketinget findes politisk vilje til at finde pengene i hvert fald til det formål.

I øvrigt tyder det på en ret stor grad af uansvarlighed, hvis også en beskeden bedring af pensionisternes kår skal gøres til katebald i det politiske spil mellem forligspartierne. Tiden går og går, og det er på høje tid, der kommer nogle tal på bordet, så vi kan få en bare middelmådig forbedring af pensionisternes kår. Vi kan altså ikke gå ind for fremskridtspartiets lovforslag.

Steen Folke (VS):

Pensionisternes forringede vilkår er jo dokumenteret i talrige undersøgelser. Deres levevilkår, økonomiske vilkår, er ikke engang fulgt med den almindelige løn- og prisudvikling. Der er virkelig behov for forbedringer. Og så hører man, at det, der foregår for øjeblikket i forhandlinger mellem regeringen og forligspartierne fra septemberforliget, bl. a. er, at planlagte ydelser til netop pensionistægtepar, som fremskridtspartiets forslag især rettes imod, på i alt 230 mill. kr. nu skal tages af bordet. Det blev senest bekræftet af finansministeren i salen her i går.

Ligeledes hører man — og jeg ved egentlig ikke, hvor mange det er gået op for — at der nu forhandles om en forhøjelse af pensionsalderen. Det er det, regeringen sidder og forhandler med forskellige borgerlige partier om. Ganske vist en forhøjelse af pensionsalderen på kun noget i retning af $\frac{1}{2}$ -1 måned,

[Steen Folke.]

ikke den store ændring, kan man sige, men det er egentlig ret fantastisk, at det er i den retning, man mener man skal ændre lovgivningen.

VS vil gerne være med til at bruge 1,4 mia kr. som foreslået af fremskridtspartiet på forbedring af pensionisternes vilkår, men ikke efter fremskridtspartiets recept. Vi mener, at forbedringerne skal komme alle kategorier af pensionister til gode, ikke kun folkepensionisterne, men også førtids-, invalide- og enkepensionisterne. Fremskridtspartiet har som bekendt ført an i en hetz mod specielt invalidepensionisterne, og det er vist utænkeligt, at man kan få fremskridtspartiet med på at give anstændige levevilkår til denne kategori af pensionister. Vi mener som sagt, at der er behov for forøgelse af pensionerne på alle områderne.

Med hensyn til det foreliggende lovforslag kan vi være enige i visse detaljer af forslaget. Ligesom SF og DKP er vi ikke tilhængere af de ventetillæg, der nu administreres med, og jeg mener, at socialministeren slap lovlig nemt om ved i sin argumentation at gå imod fremskridtspartiet på netop dette punkt. Der kan ikke være tvivl om, at disse ventetillæg, sådan som det nu er, fungerer socialt, og jeg vil da gerne spørge socialministeren, om hun virkelig mener, det er rimeligt, at de bedrestillede, som i kraft af deres arbejdsvilkår og indtægtsvilkår har mulighed for at vente med at få udbetalt deres pension, skal have en højere pension end dem, som ikke har mulighed herfor. Essensen i fremskridtspartiets argument er på dette punkt korrekt.

Men ellers er der mange andre ting, vi er uenige i. Vi er uenige i dette med, at pensionerne ikke skal være afhængige af indtægter ved siden af. Vi er uenige i, som man gerne vil i dette forslag, at visse tillæg skal udbetales efter skønsprincippet. Vi tror ikke på, at udøvelsen af det skøn virkelig kommer til at gavne dem, der har brug for det.

Sammenfattende må jeg sige, at VS mener, der er brug for en gennemgribende pensionsreform, som indebærer i hvert fald en forhøjelse af pensionerne, indførelse af ensartede regler for forskellige kategorier af pensionister — der er ingen grund til at opretholde dette skel mellem alle mulige for-

skellige former for pensionister — og endelig en nedsættelse af pensionsalderen. VS vil gå imod det lovforslag, som fremskridtspartiet har fremsat.

Ordføreren for forslagsstillerne (Jørgen Junior) (FP):

På trods af den særdeles kølige modtagelse, som lovforslaget har fået, og som vi vel også måtte forvente at det fik, idet det repræsenterer fremskridtspartiets pensionistpolitik, sådan som vi mener problemerne burde løses, vil jeg sige, at jeg i det mindste er glad for, at førstebehandlingen af denne sag er faldet på dette tidspunkt, hvor regeringen og forligspartierne måske, måske ikke, har fundet hinanden eller vil finde hinanden på bekostning af pensionisterne, for det er jo i virkeligheden en af de ting, som tilsyneladende fremgår ret så klart af det, vi har hørt indtil nu om forligspartiernes forhandlinger. Det er kendsgerninger, som åbenbart venstre og socialdemokratiet nu accepterer, og det er en kendsgerning efter deres opfattelse åbenbart, at landet nu er blevet så fattigt, at vi ikke engang skal have råd til at sørge ordentligt for pensionisterne, for vore gamle.

Det er ikke en tingenes tilstand, som fremskridtspartiet mener kan accepteres. Nok er situationen for øjeblikket økonomisk meget, meget dårlig, meget, meget vanskelig. Den økonomiske politik, som regeringen har ført, er håbløs. I den konklusion, som åbenbart er kommet fra regeringens forligspartier, er vi enige, men alligevel kan vi ikke tillade os, at det skal gå ud over de gamle i samfundet. Ledetråden i det, jeg har hørt — og det har været forbausende at høre det fra næsten alle sider — har været, at folkepensionen åbenbart betragtes som en almisse. Hvad er det for noget? Det er en ret. En almisse er det omtrent blevet kaldt i det ene og det andet tilfælde. Der er noget, der er helt galt i opfattelsen, og det gælder faktisk omtrent samtlige de ordførere, der har udtalt sig.

Derfor vil jeg gerne først og fremmest slå fast — jeg skal nok gøre det forholdsvis hurtigt, for det må naturligvis blive i udvalget, der skal ske noget, for der skal nemlig ske noget — inden jeg kommenterer de ting, der er sagt, at når fremskridtspartiet har sagt, at vi vil bruge 1,4 mia kr., står vi fast

[Jørgen Junior.]

på det. Her spørges så: hvor henter I dem fra? Det skal jeg komme tilbage til. Det bliver i øvrigt 1,6 mia kr., hvis man skulle sætte det ind i det kommende finanslovsforslag, fordi det var 1975-priser, der regnedes med. Vi mener, at samfundet under alle omstændigheder på nuværende tidspunkt nødvendigvis skal og må bruge disse 1,6 mia kr. eller et beløb i den størrelsesorden på en forbedring af disse menneskers kår. Behandlingen af disse mennesker har indtil nu været uanstændig. Det er ingen undskyldning, at en fejlslagen finanspolitik tilsyneladende skulle gøre det umuligt at give rimelige forhold for disse mennesker.

Socialministeren nævner pensionernes skattefritagelse og dermed forhøjelse af pensionistægtepars pension til 1½ gang de enliges pension. Det lyder alt sammen meget godt, men det er jo kun noget, der lyder. Dette med skattefritagelsen, der jo var et stort popnummer, er der ikke nogen kroner og øre i, og dette med 1½ gang har vi heller ikke rigtig set realiteter om. Samtidig må man sige, at 1½ gang er vel også en uanstændig lav sats.

Så tales der om den velstandsregulering, som socialdemokratiet ikke engang tør spille ud på en acceptabel og ordentlig måde, man gemmer den i en pris- og lønreserve, hvor den vel egentlig overhovedet ikke hører hjemme. Den velstandsregulering er vi da absolut positive over for fra fremskridtspartiets side, men det er jo et meget, meget tvivlsomt ord, man bruger som overskrift, „velstandsregulering“. Skal vi ikke hellere sige en beskeden stigning af den usle almisse, der er tale om i alt for mange tilfælde, især hvad angår pensionistægtepar.

Så snakkes der konstant om disse stakkels selvpensionister, der skal straffes, fordi de har sparet nogle få penge op, for det er jo ofte ikke store beløb. Vi har hørt, hvor mange ekstraintægter der er tale om for disse mennesker, som ikke får pensionstillæg. Det er de rige, vi vil støtte, siges der. Det er jo ikke rigtigt. Det er småbeløb, disse mennesker ofte tjener, og de får en lille renteindtægt. Hvad sker der? Den bliver taget fra dem. De bliver straffet, fordi de har opført sig anstændigt over for samfundet, har været med til at spare en lille smule. Det kan ikke være rimeligt.

Hr. Albertsens tanker lød alle sammen meget godt, men i øvrigt må man vel nok sige, at påstanden om, at fremskridtspartiet ønskede omsorgsordningerne forringet, er heller ikke korrekt. Det er korrekt, at vi foreslår besparelser . . . Nå, nu må jeg ikke sige mere, så må jeg jo prøve at sige det, jeg vil sige, kort. Men vi ønsker på ingen måde disse ordninger forringet. Mange af de andre ting, der er blevet sagt, er noget, som jeg vil undlade at betegne, fordi det ligger på et alt for ringe plan. Jeg må nok sige, at det ansvar, folketinget har i denne sag, har folketinget indtil nu overhovedet ikke været i stand til at leve op til, og inden jeg bliver smidt ned fra talerstolen, vil jeg mane alle til, at man prøver at tage sig lidt sammen i så henseende.

Maisted (FP):

Med hensyn til de økonomisk ansvarlige partier, som jeg nu forstår at socialministeren hører til, må jeg gøre opmærksom på, at vi jo gang på gang har fremsat besparelsesforslag her i tinget, der sagtens gav dækning for de 1,4 mia kr. eller 1,6 mia kr., der skal bruges til folkepensionisterne.

Jeg kunne godt tænke mig at høre fra hr. Albertsen, der påstår heroppefra, at halvdelen af boligsikringen går til pensionister, hvordan de tal hænger sammen. Det er ikke korrekt.

Det undrer mig, at man i denne forbindelse ikke har foretaget en sammenligning til tjenestemandspensionerne. Der har man jo ikke de samme forbehold som over for folkepensionister.

Albertsen (S):

Til den sidste bemærkning, hr. Maisted fremførte, kan jeg sige, at oplysningerne om, at halvdelen eller cirka halvdelen af udgifterne til boligsikring anvendes til folkepensionisterne, er baseret på boligministeriets oplysninger, så det går jeg ud fra er korrekt.

Hr. Jørgen Junior skulle gøre sig klart, hvad det er, han egentlig har foreslået på sit partis vegne. Han har foreslået, at de, der er relativt bedst stillet inden for folkepensionistgruppen, skal have nogle forhøjelser, men alle de øvrige, alle de, der kun har folkepensionen og pensionstillægget i øjeblikket, de får ikke en krone mere.

[Albertsen.]

Dertil kommer, at hr. Jørgen Junior og hans parti let og elegant overser de direkte negative virkninger, det har for adskillige ret betragtelige grupper inden for pensionsgruppen.

Hvis det er således, at fremskridtspartiet i øvrigt vil undlade at fremsætte de besparelsesforslag, som de jo ellers har gjort sig til mestre i, og som for visse forslags vedkommende har direkte relation til den gruppe, vi her taler om, nu vel, så er det en særdeles glædelig udvikling. Jeg tænker på hjemmehjælpsordningen, og jeg tænker på de initiativer, man haft haft bl. a. i forbindelse med førnævnte boligsikringsordninger.

Hr. Steen Folke tillod sig at sige, at regering har arbejdet seriøst med en forhøjelse af aldersgrænsen. Dette turde dog vistnok være en meget tyndbenet argumentation at fremføre. Det, der er tale om, er, at man udskyder datoen; maksimalt kan det blive 20-30 dage. Hvis det skal tages som udtryk for, at man forhøjer aldersgrænsen for at opnå folkepension, så må jeg sige, at så har jeg en anden fornemmelse — og jeg tror nok, flertallet vil have det — med hensyn til, hvad der lægges i begreberne.

Maisted (FP):

Jeg bad hr. Albertsen om at dokumentere det med nogle tal heroppefra. Det er ikke korrekt, at halvdelen af omkring 2 mia kr. anvendes til pensionisterne i boligsikring.

Ordføreren for forslagsstillerne (Jørgen Junior) (FP):

Da der jo ikke er tid her i dag til nogen realitetsdrøftelser af alle disse ting, må det være mig tilladt én gang til at opfordre til — og det gælder måske i særdeleshed hr. Albertsen, fordi det er hr. Albertsens parti, der i den grad har slået på, at de ville hjælpe pensionisterne — nu dog at vise en reel interesse og glemme en lille smule dette partitaktiske spil, som der lægges op til heroppefra ved at henvise til sådan og sådan og sådan. Det er jo det korte, det klare og det nøgterne: vil socialdemokratiet give pensionisterne noget bedre? O.k., vi er indstillet på forhandlinger. Vi er indstillet på at gå langt for at få noget af vor politik gennemført, og vor politik er at hjælpe pensio-

nisterne. Jeg forstår, man ikke er enig i den form, men det er dog rimeligt at spørge socialdemokratiet, om man overhovedet mener, hvad man siger, eller om det er det rene gas, der bliver sagt.

I øvrigt vil jeg sige, hvad angår VS' påstand om, at pensionsalderen forhøjes med 14 dage, at det er dog en kendsgerning. At det så ikke er så væsentligt med 14 dage måske, det kan man mene, og det drejer sig vel også kun om 27 mill. kr., men en kendsgerning er det dog, som hr. Albertsen ikke kan komme uden om.

Jeg synes, det må være rimeligt, at socialdemokratiet nu prøver at gøre noget for de pensionister, de taler så meget om.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Jeg må helt klart sige til fremskridtspartiet og fremskridtspartiets ordfører, at de egner sig ikke til at optræde i rollen som læremester på socialpolitikens område. Det er der intet der har givet nogen som helst reel baggrund for, når man tager deres forskellige herostratisk berømte sving i betragtning, hvor man startede med, at man ville fratage pensionisterne stemmeretten, hvor man startede med, at man ville forringe invalidepensionisternes forhold, og hvor man sidste år kom med nogle forslag, som var i den grad teoretiske og ude af takt med den reelle udvikling. Derfor må jeg helt klart afvise enhver form for belæring i så henseende.

Jeg har påvist, at der kommer en lang række forslag, og jeg tror nok, jeg tør sige, at socialdemokratiet i så henseende ikke har svigtet den gruppe, som i særlig grad står dem nær, og ej heller vil gøre det i den nærmeste fremtid.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Jørgen Junior) (FP):

Det sidste glæder mig, det lyder jo kønt. Det har nok ikke megen relevans, når hr. Albertsen nu begynder at tale om at fratage pensionisterne stemmeret. Det er da muligt, der lød nogle sjove ting i så henseende for nogle år siden fra et eller andet menneskes side, men at tage det frem nu viser lidt om, hvad socialdemokratiet bruger i argumenta-

[Jørgen Junior.]

tionen. Hvis man ikke kan svare, så snakker man altså om noget helt andet.

Men lad os håbe på et samarbejde.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Det er muligt, at partiformand Glistrups udtalelser dengang skulle opfattes som vittigheder, men det var i det mindste ikke vittigheder for de mennesker, der var tale om. Derfor mener jeg, det i høj grad er rimeligt at påpege det, når man nu tillader sig at skose os, som man gør her.

Der er tale om, at der inden længe kommer forslag om disse ting med henblik på regulering. Der er tale om, at der sidder en kommission og arbejder med disse ting. Der er tale om, at man forsøger at forhandle sig frem til bedre udspil end det, der i første fase kan forventes, nemlig velstandsregulering og dyrtidsregulering.

Det ved hr. Jørgen Junior, eller han burde i hvert fald vide det, og derfor må jeg sige, at når han optræder her som en revser og en bedre talsmand på disse områder, så er det helt forfalsket og helt forkert.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Jørgen Junior) (FP):

Jeg vil meget gerne lære. Jeg ønsker ikke at optræde som revser. Det er bare beklageligt, at kendsgerningerne gør, at tingene somme tider må siges.

Hvad hr. Glistrup har sagt eller ikke har sagt for 3 eller 4 år siden — det er meget interessant, at det er noget af det væsentligste, hr. Albertsen kan sige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forskningscentret ved Hørsholm.

(Lovforslag nr. 157. Fremsat 23/1 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Camre (S):

Det foreliggende lovforslag drejer sig alene om at ophæve lovens revisionsparagraf. Man har ønsket at få en længere periode for at bedømme dette forskningscenters virksomhed, inden man skrider til en revision af loven, og det kan jeg på socialdemokratiets vegne tilsige vores fulde tilslutning.

Lembourn (KF):

Det synes at være et særdeles fornuftigt forslag. Jeg ved ikke, om der overhovedet skal være udvalgsbehandling, men man kunne selvfølgelig spørge: hvordan kan det egentlig være, at det ikke har været nogen succes? Eller man kan måske ligefrem spørge sådan: hvorfor har det egentlig været en fiasko? Det har det vel egentlig nærmest været. Og hvad er egentlig grunden til, at der ikke er nogen særlig privat interesse i at deltage i dette center? Men all right, hvis forslaget kommer i udvalg, så kan vi jo få undersøgt disse ting.

Det er selvfølgelig rigtigt, som ministeren siger det, at vi skal ikke gøre noget ved den sag lige nu, når vi ikke ved mere om det, så vi kan tilslutte os forslaget.

Bertel Haarder (V):

Venstre kan kun medvirke til at ophæve revisionsbestemmelsen, hvis ministeren samtidig lover, at hun omgående vil iværksætte det arbejde, som kan føre frem til en revision af den pågældende lovgivning i næste folketingsssamling.

Når ministeren nemlig selv i bemærkningerne anfører, at centret på ingen måde har udviklet sig efter sit formål, så er det ejendommeligt, at man blot foreslår revisionsparagraffen ophævet. Man kunne jo fortolke det, som om det skal køre videre til evig tid uden for sit formål, det formål, som er sat af folketinget. Derfor mener jeg, forslaget absolut må ledsages af en ministeriel kommentar, eventuelt en udvalgsbetænkning, gå-